

De verre voortijd

Ander werk van Sebastian Barry in Nederlandse vertaling

Een lange, lange weg (roman, 2006)
De geheime schrift (roman, 2008)
Annie Dunne (roman, 2010)
In het beloofde land (roman, 2011)
De tijdelijke gentleman (roman, 2014)
Dagen zonder eind (roman, 2016)
Duizend manen (roman, 2020)

Sebastian Barry

De verre voortijd

Vertaald door Jan Willem Reitsma

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2023

The publisher acknowledges the financial assistance of
Literature Ireland (translation fund), Dublin, Ireland.

www.literatureireland.com

info@literatureireland.com

Oorspronkelijke titel *Old God's Time*

Oorspronkelijke uitgever Faber & Faber, Londen

Copyright © 2023 Sebastian Barry

Copyright vertaling © 2023 Jan Willem Reitsma /

Em. Querido's Uitgeverij bv, Weteringschans 259,

1017 xJ Amsterdam

Omslag Brigitte Slangen

Omslagbeeld Christophe Dessaigne/Trevillion Images

Foto auteur *The Irish Times*

ISBN 978 90 214 6852 5 / NUR 302

www.querido.nl

Zal de eenhoorn u willen dienen?
– Job 39:12

Ergens in de jaren zestig had de oude Mr Tomelty een detonerende aanbouw aan zijn victoriaanse kasteeltje laten toevoegen. Het was een oma-flat van bescheiden grootte, maar met een paar leuke details die bij een voorgewend familielid pasten. Het timmerwerk was in elk geval uitstekend en een van de muren was bekleed met iets wat ‘beschot’ werd genoemd, met fineer dat het licht vasthield en omvormde tot zachte bruine donker-tes.

In deze woning, met haar galmende slaapkamertje, haar piepkleine halletje, een paar honderd boeken die nog in hun dozen zaten en twee oude geweerfoedralen uit zijn legertijd, was Tom Kettle, zoals hij dat zelf zou zeggen, ‘aangespoeld’. De boeken onthielden zijn oudere interesses, ook al deed hij dat tegenwoordig soms niet. De geschiedenis van Palestina, van Maleisië, oude Ierse legenden, afgedankte goden, een tiental lukrake zaken waar hij op een of ander moment zijn onderzoekende neus in had gestoken. De opzwepende klank van de zee onder het grote panoramaraam had hem aanvankelijk aangetrokken, maar alles aan het huis plezierde hem: de nepgotische architectuur, inclusief de zinloze kantelen op de dakrand, het carré van heggen dat de tuin zowel een windscherm als een zonneterras bezorgde, de gebarsten granieten strekdammen langs de kustlijn, het eiland dat zich in de nabije verte verschool, zelfs de brokkelige rioolpijpen die tot in het water staken. De

stille getijdenpoelen herinnerden hem aan het snel gefascineerde kind dat hij ooit was geweest, zestig jaar geleden, terwijl het geroep uit de verte van kinderen van tegenwoordig, die in hun onzichtbare tuinen speelden, een soort contrapunt bood dat vaag pijn deed. Vaag pijn lijden was zijn sterke kant, dacht hij. De stortregen, het neerstortende zonlicht, de arme helden van vissers die zwoegend hun roeiboten tegen de woeste stroom in terugbrachten naar het haventje van gehouwen steen, net zo keurig en lieflijk als alles in New Ross, waar hij als piepjonge politieagent had gewerkt: hij vond het allemaal zalig. Zelfs nu het winter was en de winter enkel interesse toonde voor zijn eigen onvriendelijke strengheid.

Hij hield ervan om op zijn door de zon gebleekte rieten stoel midden in zijn huiskamer te zitten, met zijn voeten naar het emotionerende ruisen van de zee, en zijn cigarillo's te roken. Om de aalscholvers op het kluitje zwarte rotsen links van het eiland te bekijken. Zijn buurman in de cottage naast hem had een geweerstatief op zijn balkon neergezet en schoot soms 's avonds op de aalscholvers en de zeemeeuwen die nietsvermoedend op de rotsen stonden, denkend dat ze ver van mensenproblemen verwijderd waren. Sommige kieperden om als eenden in een schiettent op de kermis. Zo vredig, zo stil als maar kan. Hij had het eiland niet bezocht, maar in de zomer had hij er groepjes mensen in roeiboten heen zien varen. De roeiers bogen zich over de riemen en de stroom streelde de kielen. Hij was er niet geweest, had geen behoefte om te gaan, vond het prima om gewoon naar buiten te turen. Om enkel dat te doen. Dat was volgens hem de hele zin van het pensioen, van het leven: om stationair, gelukkig en onnut te zijn.

Op die rustige februarimiddag werd hij in zijn nest gestoord door geklop op de deur. In al de negen maan-

den dat hij daar had gewoond, had geen mens hem lastiggevalen, uitgezonderd de postbode en bij één eigenaardige gelegenheid Mr Tomelty zelf, met zijn tuinmanskleren aan, die hem vroeg om een kopje suiker dat Tom niet had kunnen bieden. Hij gebruikte nooit suiker omdat hij een lichte vorm van diabetes had. Verder had hij zijn koninkrijk en zijn gedachten helemaal voor zichzelf gehad. Hoewel, waarom zei hij dat, terwijl zijn dochter een tiental maal was langsgelopen? Maar van Winnie kon je nooit zeggen dat ze hem stoorde, en het was sowieso zijn plicht haar te ontvangen. Zijn zoon kwam nooit, niet dat hele eind, niet omdat hij niet wilde, maar omdat hij in New Mexico woonde en werkte, helemaal bij de grens met Arizona. Hij was waarnemend arts in een van de pueblo's.

Mr Tomelty had zijn landhuis in segmenten opgedeeld: Toms woning, en het appartement met de salon, en zelfs het appartement in het torentje, dat momenteel – opeens – werd bewoond door een jonge moeder en haar kind, die in de donkere midwinter voor Kerstmis waren gearriveerd tijdens een zeldzame sneeuwbuï. Dat Mr Tomelty een efficiënte huisbaas was, leed geen twijfel. Hij was beslist welgesteld, als eigenaar van dit pand, Queenstown Castle, plus een indrukwekkend hotel aan zee in Dunleary, The Tomelty Arms, een nogal aristocratische naam. Maar zijn gebruikelijke verschijning, in elk geval in Toms ervaring, was die van een tuinman die van ouderdom was kromgetrokken en als een sprookjesfiguur met een piepende kruiwagen over het pad onder het panoramaraam liep. De hele zomer en de hele herfst lang had de oude Mr Tomelty onkruid gezocht en gevonden en afgevoerd naar zijn aanzwellende mesthoop. Alleen de winter had zijn werkzaamheden onderbroken.

Het kloppen keerde genadeloos terug. Nu de bel er-

bovenop. Nog een keer. Tom hees zijn omvangrijke, stevige gestalte van de stoel, behoorlijk fluks, alsof hij reageerde vanuit een soort plichtsgevoel, of misschien uit pure menselijkheid. Maar hij ervoer het ook als een obscure ergernis. Ja, hij was op dit interessante nietsdoen en deze privacy gesteld geraakt – misschien te zeer, dacht hij – en er huisde nog steeds plichtsgevoel in hem. De beverige plicht van veertig jaar bij de politie, ondanks alles.

Door de glazen deur heen ontwaarde hij de contouren van twee mannen, mogelijk met donkere pakken aan, maar dat was lastig te zeggen, aangezien de gigantische rododendron achter hen hun een inktzwart halo bezorgde en het daglicht sowieso zijn greep op alles aan het verliezen was. Dit waren de paar weken dat de rododendron van ganser harte bloeide, ondanks de wind en de kou en de regen. Zelfs door het matglas heen herkende Tom het geschuifel van de gestalten. Mensen die niet zeker wisten of ze welkom waren. Mormonen misschien.

Zijn voordeur hing niet goed in zijn scharnieren en de onderrand schraapte gruwelijk. Op de tegels zat een betreurenswaardige waaivormige vlek. Hij opende de deur, die zijn kreetje slaakte, en tot zijn verbazing stonden daar twee jonge rechercheurs van zijn oude afdeling. Hij was verbluft en licht verontrust, maar herkende hen meteen. Niet helemaal bij naam, maar bijna. Hoe kon hij ook anders? Ze droegen van die onmiskenbare burgerkleren die luidkeels verkondigden dat ze geen burgers waren. Ze hadden de slecht geschoren gezichten van mannen die vroeg opstonden en er hing een air om hen heen dat hem, of hij dat nu leuk vond of niet, linea recta terugbracht naar zijn eigen begintijd bij de politie, en de onwaarschijnlijke onschuld daarvan.

‘Hoe gaat het, Mr Kettle?’ zei de ene op rechts, een

vriendelijke grote vetbobbels van een jongeman met een penseelstreek als snor, eerlijk gezegd een beetje hitle-riaans. ‘Ik hoop dat u geen bezwaar hebt dat we hier-naartoe zijn gekomen, dat we u storen?’

‘Geen bezwaar, geen bezwaar, jullie storen niet, jul-lie storen niet,’ zei Tom, die zijn best deed de leugen te verhullen. ‘Wees welkom. Alles goed?’ Zelf had hij vele malen ongewenst nieuws bij mensen thuis gebracht – bij mensen in hun eigen gedachten, in hun droommach-tige privacy, waaraan hij louter ellende had toegevoegd. De hoopvolle, bezorgde gezichten, het verbijsterde luis-teren, soms het hartverscheurende huilen. ‘Komen jul-lie binnen?’

Dat deden ze. Eenmaal door de deuropening heen meldden ze hun namen – de brede man heette Wilson en de andere heette O’Casey –, die hij zich inderdaad vaag leek te herinneren, en ze wisselden beleefdheden uit over het vreselijke weer en de gezelligheid van zijn woning – ‘heel knus,’ zei Wilson –, en toen ging hij thee voor ze zetten in zijn kombuisachtige keuken. Die had inderdaad net zo goed op een schip kunnen zijn. Hij vroeg Wilson om de plafondlamp aan te doen, en na een paar tellen om zich heen kijken vond Wilson de schake-laar en gehoorzaamde hij. Het was een schamel peer-tje van maar veertig watt, daar moest hij iets aan doen. Hij wilde zich ervoor gaan excuseren dat de boeken nog in dozen zaten, maar hij zweeg. Toen namen de twee jonge kerels op uitnodiging plaats en schoten ze de be-roepsmatige hartelijkheden heen en weer door het kra-lengordijn, met het opgewekte gemak van mannen die een gevaarlijk beroep uitoefenen. Politiewerk was al-tijd zilt van het gevaar, net als de zee. Ze waren redelijk op hun gemak met hem, maar ook respectvol, wat paste bij zijn voormalige rang, en misschien ook bij het ver-lies daarvan.

Zelfs terwijl ze kletsten voelde Tom zich verplicht aan de goden die over het nepkasteel heersten om af en toe naar buiten te turen, naar de koperdonkere zee, die juist op dat moment stukje bij beetje werd weggepoetst door diepere duisternis. Het was vier uur 's middags en de avond kwam eraan gekropen om alles weg te nemen tot alleen nog het zwakke licht van de lampen in Colie-more Harbour een paar meter het water op stuiterde en de verduisterende golven bespikkelde. Het lichtbaken op de Muglins achter het eiland zou weldra tot leven vonken en daar weer achter, verder dan hij wist, helemaal aan de horizon, zou zelfs de vuurtoren van Kish zijn zware licht gaan tonen, dat zwoegend de deinende diepten bestreek. Hij dacht aan de vissen daarin, rondhangend als straatjongens. Waren er bruinvissen in deze tijd van het jaar? Zeepaling kronkelde in de duisternis. Pollakken met hun looiige lijven en onverschilligheid als ze gevangen werden, als mislukte criminelen.

Algauw werden de theepot en de drie kopjes neergezet op een oud Indiaas bijzettafeltje, dat Tom lang geleden tijdens een golftoernooi had gewonnen. De echt goede spelers, Jimmy Benson, en hoe heette die vent ook weer, McCutcheon, waren afwezig geweest vanwege de griep die op dat moment heerste, en daarom had hij met zijn schamele talenten de overwinning behaald. Hij glimlachte altijd als hij daaraan dacht, maar daarnet glimlachte hij niet. Het nikkelen dienblad promoveerde in het licht tot zilver.

Het baarde hem wat zorgen dat hij hun geen suiker kon aanbieden.

Hij draaide de rieten stoel om zodat hij ze kon aankijken en, opnieuw met een beroep op zijn oude vriendelijke ik, waarvan hij niet zeker wist of hij dat nog bezat, liet hij zich zakken op het krakende riet en glimlachte

hij breeduit. Hij voelde een slotje in zijn glimlach voordat die de volle breedte van vroeger bereikte. Een volledig welkom, volledig enthousiasme en volledige energie leken hem om een of andere reden riskant.

‘De chef zei dat u ons misschien ergens mee kon helpen,’ zei de tweede man, O’Casey, die schijnbaar alleen voor het contrast een lange dunne man was, met die ernstige magerte waardoor waarschijnlijk al zijn kleren hem te ruim vielen, tot wanhoop van zijn vrouw, als hij die had. Op dit moment liet Tom de thee gewoon een tijdje trekken in de pot en zijn hoofd bewoog heen en weer. Toen zijn vriend inspecteur Butt in de jaren zeventig uit Bombay was gekomen om te proberen de vreemdheid van de Ierse politiemethoden te doorgronden – geen wapens, daar kon Ramesh maar niet bij –, had hij die charmante hoofdbeweging gezien en op raadselachtige wijze overgenomen. Die hoorde bij het tafeltje.

‘Nou, best,’ zei hij, ‘ik ben altijd bereid om te helpen, dat heb ik Fleming gezegd.’ Spijtig genoeg had hij dat inderdaad tegen hoofdresearcher Fleming gezegd toen hij op de laatste dag in Harcourt Street de deur uitging, met knallende koppijn na het afscheid van de vorige avond, niet van de drank, want hij was geheelonthouder, maar omdat hij zijn bed pas in de kleine uurtjes had bereikt. De ‘moeder’ van Toms vrouw June, de afgrijselijke Mrs Carr, had hen toen ze een jong stel met kinderen waren allebei gechoqueerd door te eisen dat diezelfde kinderen, Joe en Winnie, om zes uur in bed lagen, tot ze wel tien waren. Mrs Carr was een feeks, maar op dat punt had ze gelijk gehad. Slaap was de moeder van de gezondheid.

‘Er is iets aan het licht gekomen en hij dacht, de chef dacht, dat het misschien nuttig zou zijn om uw gedachten daarover te horen,’ zei de rechercheur, ‘en, nou ja.’

‘O, ja?’ zei Tom, niet ongeïnteresseerd, maar desondanks met een vreemde oprisping van tegenzin en zelfs angst, diep, diep vanbinnen. ‘Jullie moeten weten, jongens, dat ik geen gedachten heb – die probeer ik tenminste niet te hebben.’

Ze lachten allebei.

‘Dat snappen we,’ zei O’Casey. ‘De chef zei al dat u zo iets zou zeggen.’

‘Hoe gaat het met de chef?’ vroeg Tom, op zoek naar een neutraal gespreksonderwerp.

‘Jemig, kerngezond. Niet kapot te krijgen.’

‘Nee.’

Dat was wellicht een verwijzing naar de dubbele longontsteking die de chef had opgelopen nadat hij door twee onverlaten was gekneveld en een nacht lang op een akker in Wicklow had gelegen. Ze hadden de arme man eerder dood dan levend aangetroffen. Wat ongeveer hetzelfde is als de toestand waarin diezelfde onverlaten verkeerden toen ze op het bureau klaar met ze waren, moge God hen vergeven.

Nu schonk hij de thee in en bood hun delicaat de kopjes aan, zijn grote handen vastbesloten om niets te morsen. Hij verbeeldde zich dat Wilson naar suikerklontjes zocht, maar helaas, helaas.

‘Jullie zijn van ver gekomen, een lange reis, ja, dat weet ik wel. Maar,’ zei hij. Hij ging nog iets zeggen, maar vond geen woorden in zijn mond. Het was tijd dat ze hem met rust lieten, wilde hij zeggen. Gepensioneerde mannen kon je met een gerust hart loslaten: laat de nieuwkomers hun hersenen maar gebruiken. Zijn hele werkzame leven had hij met schurken te maken gehad. Na een paar decennia daarvan ligt je vertrouwen in de menselijke natuur wel onder de grond. Het is een premature begrafenis, die aan de jouwe voorafgaat. Maar hij wilde opnieuw geloven, ergens in geloven. Hij wilde

leven in zijn overvloed van minuten, of in elk geval de minuten die hem nog restten. Hij wilde een gezegende, een rustige tijd. Hij wilde...

Voor het raam viel een meeuw omlaag langs de volle hoogte van het raamkozijn, een plotseling wit ding in zijn ooghoek, in zo'n abrupte vrije val dat hij ervan opsprong. Natuurlijk stak in deze tijd van het jaar gewoonlijk de zeewind op na zonsondergang en geselde die de muren van het huis, wat zelfs meeuwen verraste. De meeuw was zo idioot wit, enkel verlicht door de lamp in de kamer, zo onbeheerst, als een zelfmoord of iets wat geëxecuteerd wordt, dat hij even van slag raakte. Maar Wilson noch O'Casey leek hem te hebben gezien, ook al zaten ze vrijwel recht voor het raam. Ze zagen alleen dat Tom opschrok. Tom kon zien dat Wilson intuïtief schakelde, van onderwerp besloot te veranderen. Om dit niet frontaal te benaderen, als een dol stiertje. Dat was zijn opleiding in het oude depot in Phoenix Park die in werking trad. De getuige niet laten schrikken. Maar Tom was toch geen getuige?

Wilson leunde achterover op zijn stoel en nam drie kleine slokjes uit zijn kopje. Hij houdt zeker niet van thee, dacht Tom. Niet lang genoeg getrokken voor een smeris. Niet koud of dood genoeg. Niet zoet genoeg.

'Weet u,' zei Wilson, 'u woont hier heel gezellig.'

'Ja,' zei Tom, met nog een restje schrik in zijn stem. 'Dat zei je.'

Wilson leek een poging tot intimiteit te doen. Een gok te wagen. Denkt zeker dat ik mal ben geworden, dacht Tom. Weinig meer omhanden dan het plastic van kaasplakjes pellen. O'Casey dronk zijn thee met één snelle slok op, als een cowboy die whiskey drinkt.

'Weet u,' zei Wilson, 'toen mijn moeder stierf – we waren nog maar ukkies, mijn zus en ik –, toen wilde mijn pa hierheen verhuizen. De huizen in het dorp waren

goedkoop, maar er was geen ziekenhuis in de buurt. Het dichtstbijzijnde was in Loughlinstown, en mijn pa was nachtverpleegkundige, moet u weten, dus...'

'Jemig,' zei O'Casey, met de oprechtheid die alleen onder vrienden is toegestaan, 'wat verdrietig van je ma.'

'Nee, nee, dat geeft niet,' zei Wilson openhartig, gul. 'Ik was elf. Mijn zus, die was pas vijf. Voor haar was het klote.'

Wat Wilson ook met deze intimiteiten had gehoopt te bereiken, het werd enigszins belemmerd door de melancholie die van zijn gelaat afdroop, alsof hij ondanks zijn veerkracht als elfjarige nu het verdriet ervan doorvoelde, misschien zelfs voor het eerst. Geen van drieën zei iets. Er hing iets wat nog pikzwarter was rond het zwart van het raam. Tom dacht aan teer die in teertonnen werd gesmolten, wegwerkers. Hoe heerlijk bijtend dat stonk. Als hij gordijnen had gehad, had hij ze dichtgetrokken, dacht hij. Dat deden mensen in films. In plaats daarvan stond hij op, liep naar zijn tafeltje en knipte de lamp daar aan. Het was een bruin geval met een aan-en-uitknop op de verzwaarde voet. Hij had die lamp door een zestal huizen meege dragen. Toen Joe nog maar een baby was en moeilijk in slaap kon komen, ging Tom vaak met de baby op zijn borst op het logeerkbed liggen, en Joe had er plezier in om op dat knopje te drukken, keer op keer, aan, uit, omdat hij de klik leuk vond. Tom trok van tevoren de stekker uit het stopcontact, hij had geen zin in een disco. Het was fijn om de lange, warme baby – voor een kind van één was hij al heel lang – op hem te hebben liggen, terwijl ze samen steeds doezeliger werden. Soms moest June binnenkomen om hem te wekken en Joe weer in de wieg te leggen. Het leek lang geleden, maar de vloeiende klik bezorgde hem nog steeds plezier. Bespottelijk. Hij hield van zijn weinige bezittingen, echt. Hij lachte min of

meer, niet voluit, een soort besmuikt gegrinnik, want ook al moest hij om zichzelf lachen, hij dacht aan wat Wilson had gezegd. Wilson had zijn dode moeder daar zwevend in de kamer achtergelaten, en het oude verdriet dat zijn zus had gevoeld. Hij vroeg zich af hoe de zus eruitzag. Alweer zo'n stupide gedachte. Hij was zesenzestig. Hij was niet op zoek naar een vrouw. Hij was toch met een mooie meid getrouwd geweest? Dat kon niemand haar ontzeggen. Ze was even duister als Judy Garland. Dat was allemaal voorbij. Maar politiemannen, die lange dagen maakten en na zes uur doorgaans afgepeigerd waren, 's avonds hooguit goed voor een paar masculiene glazen bier, waren vroeger altijd op zoek naar de mooie zussen van hun collega's, je wist maar nooit. Alsof hij Toms gedachten kon lezen, zei Wilson:

‘Mijn moeder was een grote schoonheid.’ Hij zei het met een vlakke stem, niet langer door rouw gekleurd. Hij had zich snel hernomen.

‘Dus jullie zijn niet verhuisd?’ zei O’Casey.

‘Nee, nee, we zijn toch in Monkstown gebleven. We zijn in Monkstown gebleven.’

Of dat een wijs of dom besluit was, daarover weidde Wilson niet uit. Tom had hem bijna gevraagd of zijn vader nog leefde, maar hij hield zich in. Waarom wilde hij dat weten? Dat wilde hij niet. Hij nam aan dat de zus inmiddels wel getrouwd zou zijn. Hij hoopte dat ze het goed maakte. Waarom in godsnaam? Hij wist niets van haar af. Haar moeder was mooi geweest en was doodgegaan. Hij nam aan dat de zus ook een schoonheid kon zijn. Best kans op. Hij leek de moeder in zijn geestesoog voor zich te zien, met een lichte zomerjurk aan, bruinverbrand maar onstoffelijk, als een spook. Nou ja, ze wás nu een spook. Hij rochelde wat slijm omhoog dat hem abrupt wilde verstikken, als om hem te straffen

voor zijn miserabele gedachten. Hij lachte, en zij lachten. Toen weer even niets. Tom wist niet wat te doen. Moest hij aanbieden om eten voor ze te koken? Een tosti uit de oven, heren? Nee, niet echt. Of toch wel? Misschien lag er achter in de koelkast nog wat spek. Hij had kippenhachee van dinsdag, dat wist hij negenennegentig procent zeker.

Misschien gingen ze nu de reden voor hun komst vertellen. Het konden duizend dingen zijn. Een lange lijst misstanden. Hij liep terug naar zijn stoel, tilde automatisch zijn kopje naar zijn lippen en merkte dat de thee koud was. O, ja. Hij knikte naar Wilson, alsof hij kauwde op de informatie die hun was verstrekt. Daar kauwde hij op. Je moeder kwijtraken. Daar ga je kapot van, en dan moet je verder leven. Wilsons gezicht straalde, alsof hij op de drempel van de wijsheid stond, of van aanvullend commentaar dat alles zou ophelderen en zijn toehoorders zou bevrijden. Tom tuurde naar hem met de uitgevlakte blik die hij zich had aangeleerd, waardoor de geobserveerde persoon nauwelijks doorhad hoe nauwlettend hij bekeken werd. Als rechercheur in actieve dienst had hij altijd zijn oren gespitst voor terloopse opmerkingen. Als de verdachte tijdens een langdurig verhoor vermoeid raakte en misschien moedeloos begon te worden, begon te voelen dat de vuistjes van zijn schuldgevoel op zijn hoofd of wellicht zijn hart trommelden, werden er soms plotselinge of terloopse opmerkingen gemaakt, of schijnbaar onlogische conclusies getrokken, die uiteindelijk bespottelijk bruikbaar bleken. Toegangspoortjes of zelfs valluiken naar de gaandeweg steeds aantrekkelijker uitweg van een bekentenis. Aanlokkelijk voor de crimineel. Ook al zou een bekentenis pas het begin van zijn problemen zijn. Jawel. Je wilde zo graag iemand veroordeeld krijgen dat het pijn deed, als een reeks hartaanvalletjes.

Maar Wilson volhardde in zijn zwijgen. Hij brandde ervan, als een bescheiden kaars.

‘Monkstown is vast net zo mooi,’ zei O’Casey.

‘De moeder van mijn vrouw is ook jong gestorven,’ zei Tom peinzend. ‘Net als de mijne, denk ik.’ Hij geneerde zich opeens, omdat hij eigenlijk geen idee had, hij vermoedde het alleen, of hoopte het in zekere zin zelfs. ‘Ja, ja, dat is heel zwaar.’

‘Ach, jezus, ja,’ zei Wilson. ‘Hoe dan ook, Mr Kettle...’

‘Tom,’ zei Tom.

De drie dode moeders, mogelijk maar twee, zweefden een paar tellen tussen hen rond.

‘Tom. Hoor eens, ik heb de rapporten op zak,’ zei hij en hij schoof zijn rechterhand in zijn jas en haalde er een langwerpige envelop uit, die verrassend groezelig was voor een officieel document. Hij staarde even naar het vuile bruine papier, alsof hij stilviel om alleen met zichzelf te praten. Tom zag de lippen bewegen, als iemand in de kerk die de antwoorden prevelt. Wilson schoof op zijn harde keukenstoel, als om zich schrap te zetten, moed te verzamelen, maar daar momenteel niet in slaagde. O’Casey, mager, bedaard, met zijn linkerbeen min of meer vooruitgeworpen, weg van zijn lichaam, de schoen in een zo te zien pijnlijke hoek gedraaid, oogde erg opgelaten, alsof hij nu namens zijn collega leed. Tijdens deze korte momenten zag Tom dat hij een iets lagere rang had dan Wilson, hoewel het verschil niet groot kon zijn.

‘Ik schaam me bijna om u deze rapporten te laten zien,’ zei Wilson. ‘Ik schaam me. Ik vind het een smerig zaakje.’

O ja, nu zakt Tom de moed in de schoenen. In zijn sloffen. Nu is hij zich bewust van zijn sloffen. Misschien had hij zijn schoenen kunnen aandoen voor hij de deur opendeed, dat was niet bij hem opgekomen. Hij zal ook

wel een beetje onklaar hebben geoogd met zijn uitmonstering. In wat voor staat verkeerde zijn broek? Hij keek vlug omlaag en zag het oude bruine geval dat hij bij voorkeur droeg, en eerlijk gezegd had dat wel een rondje in de machine in de wasserette mogen draaien. Het oude ruitjesoverhemd, het vest met enige aanwijzingen, enige sporen van het avondeten van de afgelopen paar weken. Hij had zich wel bij de kapper laten knippen, dat was tenminste iets, en hij schoor zich elke ochtend trouw. Hij zong daar gewoontegetrouw ‘Tipperary’ bij, en hij waardeerde gewoonten boven alles, zolang ze de zijne en redelijk Iers waren.

Wilson haalde de rapporten uit hun verformfaaide envelop en presenteerde ze aan Tom. Hij staarde naar de gekreukelde schoof en herkende maar al te goed de kleur van het papier, de getypte gedeelten, en de geprinte gedeelten, en het lange evangelie van alles wat ze behelsden, uitgevoerd in sobere zwarte inkt. Papierwerk, de boetedoening van de politieman. Hij had geen behoefte, echt geen enkele, om de documenten aan te pakken. Hij voelde de grote onbeschoftheid van zijn aarzeling. Het waren nog maar jongens. Nou ja, Wilson was iets van veertig. Een grauw gezicht eigenlijk, met een littekentje boven het linkeroog. Een wond uit zijn kindertijd wellicht. We hebben allemaal wonden uit onze kindertijd, dacht Tom.

Wilson schudde de papieren in zijn vuist, heel lichtjes. Een aanmoediging aan Tom om die stomme dingen aan te pakken. ‘Het punt is dat we er nu iets aan kunnen doen. Het spel is uit voor die klojo’s.’

Tom Kettles verlangen om hen de deur uit te werken putte hem uit. Hij vond ze niet onaardig, helemaal niet. Hij hoorde hoe de nachtwind zich samenbalde, zich samenbalde tegen de muur aan de zeezijde. Hij hoopte bij God dat het nu niet ging regenen. Die jongens hadden

met zijn tweeën niet één paraplu. Misschien waren ze in een discrete auto uit de stad komen aanrijden? Lieve God, laat dat alstublieft zo zijn. Was hun functie te laag voor zulke luxe? Er was meer kans dat ze de trein van Westland Row naar station Dalkey hadden genomen en de paar kilometer naar het kasteel waren komen lopen. Onderweg misschien op de proef gesteld door de verleidelijkheid van een pint in het Dalkey Island Hotel? Het was laat om nog op pad te zijn. Was het eigenlijk wel een officiële zaak? Deden ze het voor eigen rekening, een gokje? Maar Fleming had hun gevraagd, zeiden ze. Hadden ze geen huis waar ze moesten zijn? Misschien wilde Fleming het buiten de officiële boeken houden. Twee onmiskenbare politiemannen in burger, donker gekleed. Die onderweg de mooie huizen opmerkten. Verontrust door die mysterieuze rijkdom. Misdaden vermoedden! Voortstapten tussen de chique muren, over de keurige, smalle weg. Een eind weg kletsten of zwijgzaam doorliepen. Wisten ze wel wat een voorrecht het was om jong te zijn? Niet nodig. En niemand beseft dat ooit op het moment zelf. De gedachte wekte een ander gevoel op. Jezusmina, hij stond op de drempel van plotse tranen. Hopelijk kon hij dat allemaal binnenhouden. Het gevoel leek vloeiend door hem heen te vallen, als een otter in een beek. Een soort meeleven met hen, deze harde, jonge, stellige mannen, die hun prioriteiten ongetwijfeld op orde hadden. Goed en kwaad. Boeven vangen. O, tot elke prijs een veroordeling voor elkaar krijgen. Naar huis gaan, naar hun vrouw en hun kinderen. Het leven waar nooit een eind aan komt. Alles in orde. En niets, niets. Akelige lotsbestemmingen. Nee, nee, dat was zijn eigen stomiteit. Hij had behoorlijk veel van haar gehouden, zoveel als hij kon. Wie wilde er nou de vrouw van een politiemann zijn? Maar ach, wat een eigenaardige treurnis, de heerlijke lichtheid van deze

jongemannen, met hun pakken die hen verrieden. Nee, maar hij wilde van ze af, hij wilde zijn beetje rust terug. Negen maanden, als een zwangerschap. Nooit zo gelukkig. O, jesus, hij snakke er nu naar, dat die twee jongens opstonden en met een paar laatste kwinkslagen en zelfs aansporingen weer buiten op het aangeharkte grind van Mr Tomelty belandden en stilletjes ophoepelden.

‘Ik weet niet eens zeker of het in uw tijd wel als misdrijf gold,’ zei O’Casey met een air van brede deskundigheid, een connaisseur der wetboeken, iemand die ze van haver tot gort kende. Vraag me wat u maar wilt over de wetboeken, leek zijn gelaatsuitdrukking te zeggen. Kom maar op. Toms vreemde tranen deinsden terug omdat hij nu gefascineerd was. Intelligentie was zo iets aantrekkelijks. Het licht van het inzicht. Hij wilde zo graag voluit lachen, maar dat zou hij nooit doen, dat kon hij niet. Hij leek zich een anekdote over Wilson te herinneren, die dwarrelde naar hem terug, iets over het aftuigen van een verdachte tot hij eerder dood dan levend was. Erger dan de kerels die de chef hadden afgetuigd, veel erger. Was hij daarna niet naar de county’s aan de grens gestuurd om leiding te geven aan een speciale eenheid? Daar zou hij nu van terug zijn. Wilson. Of had hij zich dat ingebeeld? Te lang alleen geweest? ‘Ik waag te zeggen van niet.’

‘Wat niet?’ zei Tom met tegenzin.

‘We weten dat u het in de jaren zestig flink aan de stok hebt gehad met de priesters. Ik bedoel, in die tijd...’

O’Casey was van plan geweest om aan te dringen, maar Tom trapte meteen op de rem.

‘Ach, nee, jesus, nee, jongens, niet die klotepriesters, nee.’

En hij schoot verrassend vlot en lenig overeind. ‘Nee, nee,’ zei hij.

Het zal er komisch uit hebben gezien, want O’Casey

schoot onwillekeurig in de lach. Maar die wist hij vrij soepel om te zetten in spreken, en Tom Kettle was sowieso niet iemand die zich snel beledigd voelde. Hij wist dat er haast altijd humor in de boezem der menselijke aangelegenheden stak, trillend als een mes.

‘We weten... nou ja, ons is verteld, we hebben alle info van Fleming gekregen, zeker weten, en jemig, jemig, Mr Kettle... Maar natuurlijk liggen de zaken nu anders. Snapt u?’

‘Ik geloof dat zelfs God niet...’ zei Tom aarzelend, met een ‘raar klein stemmetje’, zoals O’Casey later vertelde. ‘Het onafzienbare leed. Er was niemand om mij te helpen.’

Hé, dat had hij helemaal niet willen zeggen. Wat wilde hij eigenlijk? Niemand om hem te helpen. Nee, hij had niet ‘mij’ willen zeggen, hij had ‘hen’ willen zeggen. Jemig, ga toch naar huis, jongens. Jullie slepen me terug naar ik-weet-niet-waar. De ellendigheid van alles. De smerige duisternis, het geweld. Priesterhanden. Het zwijgen. Dat is Tom Kettle maar, let niet op hem, die beleeft alles te intens. Moorden, je zou kunnen moorden, je zou kunnen slaan, je zou kunnen steken, schieten, verminken, snijden, door dat zwijgen. Je kon het maar beter doen, vermoorden, doodmaken. Hij voelde het nu. Het brandde. Voelde die vernedering opnieuw in volle omvang. Nog steeds aanwezig en correct, na al die jaren.

Nu stond hij daar te trillen. Was hij een beroerte aan het krijgen? Wilson en O’Casey, allebei met open mond, keken naar hem omhoog. Bijna lachte hij nogmaals. Hij wilde geen beroerte krijgen, maar anderzijds zou hij dat ongerief wellicht verwelkomen als het deze mannen kon weggagen. Wat zei hij nou? Wat een rotavond. Ja hoor, hij hoorde de zware wind buiten spoken. Die had ongetwijfeld de roestplaatsen van de aalscholvers

verstoord, daarbuiten op de koude, zwarte rotsen. Hij hield van die aalscholvers, dacht hij. Die moordenaar van hiernaast. Met zijn scherpschuttersgeweer van Remington, als hij het goed had, anders dan de oude Lee-Enfield die hij in Maleisië had gekregen om nietsvermoedende mensen van veraf om te leggen. Als een dood die door de goden zelf werd toegemeten. En toch was hij een aardige man, een cellist. Hij kon op elk moment losbarsten in een stukje Bach. Alsjeblieft, zeg. Ongetwijfeld had de wind pret gehad op het eiland, had hij drukte makend zijn weg over de wateren gevonden en keilde hij nu complete emmers, watertanks en reservoirs aan zilte regen tegen de kantelen. Lieve god. Het was regelrecht noodweer. Bestond er dan geen genade?

‘Ik ga wel wat oventosti’s voor ons maken,’ zei Tom vreugdeloos.